

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ – Α΄ τάξη

Διάρκεια εξέτασης: 1 ώρα και 15 λεπτά

Γενικές οδηγίες:

1. Να απαντήσεις σε μία ερώτηση από το Μέρος Α΄ σε όλες τις ερωτήσεις του Μέρους Β΄ και του Μέρους Γ΄.
2. Διάβασε προσεκτικά τις οδηγίες πριν αρχίσεις να απαντάς στις ερωτήσεις.
3. Μην καθυστερείς πολύ σε ερωτήσεις που σε δυσκολεύουν, γιατί πρέπει να προσπαθήσεις να τελειώσεις όλο το γραπτό.
4. Γράφε με μαύρο μελάνι και όσο πιο καθαρά μπορείς.
5. Έλεγξε προσεκτικά όσα έχεις γράψει.
6. **Μην γράψεις** το όνομά σου σε κανέναν σημείο του γραπτού.

ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΟΝΤΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ

Συμβουλές για κατανομή του χρόνου:

1. Μέρος Α΄ (35 μονάδες): 30 λεπτά
2. Μέρος Β΄ και Μέρος Γ΄ (65 μονάδες): 45 λεπτά

Συνολική βαθμολογία: 100 μονάδες
Το γραπτό αποτελείται από 14 σελίδες

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

Να επιλέξεις και να αναπτύξεις σε 220-250 λέξεις ΕΝΑ από τα τρία ακόλουθα θέματα:

Δώσε ιδιαίτερη σημασία στα ακόλουθα:

- Οργάνωση του περιεχομένου
- Λεξιλόγιο, έκφραση και ακρίβεια στη διατύπωση
- Δομή (πρόλογος, κύριο θέμα, επίλογος, παράγραφοι)
- Ορθογραφία και τονισμός

1. Αφήγηση:

Γράψε μια ιστορία για την ανακάλυψη κάποιου πράγματος που δε θα περίμενες ποτέ να βρεις. Ξεκίνησε την έκθεσή σου με την εξής πρόταση:

«Περπατούσα στην παραλία και σκόνταψα πάνω σε κάτι επικίνδυνο.»

Μπορείς να συμπεριλάβεις τα ακόλουθα στην ιστορία σου:

- την αντίδρασή σου για την ανακάλυψη που έκανες
- τι έκανες μετά την ανακάλυψη
- πώς τελείωσε η ιστορία

2. Έκθεση ιδεών:

«Η χρήση ηλεκτρονικών συσκευών μπορεί να έχει θετικές συνέπειες στους νέους»

Να αναπτύξεις τις απόψεις σου σχετικά με το πιο πάνω θέμα, κάνοντας αναφορά στα ακόλουθα σημεία:

- η ενασχόληση με τα βιντεοπαιχνίδια στην καθημερινότητα
- η χρήση κινητών τηλεφώνων στο σχολείο και στο σπίτι
- οι σκέψεις σου και η προσωπική σου θέση για αυτό το θέμα

3. Περιγραφή:

Φαντάσου ότι ξύπνησες ένα πρωί και ανακάλυψες ότι ο κόσμος είχε μετατραπεί σε πάγο...

Περίγραψε:

- τι έβλεπες και τι άκουγες
- πώς ένιωθες
- τι σε είχε εντυπωσιάσει πιο πολύ

Σημείωσε τον αριθμό του θέματος που έχεις επιλέξει:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μέρος Β: Κατανόηση κειμένου και γλωσσικές ασκήσεις

(50 μονάδες)

Διάβασε με προσοχή το πιο κάτω κείμενο και απάντησε σε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις που ακολουθούν. Να απαντήσεις στις ερωτήσεις με δικά σου λόγια, εκτός κι αν σου ζητηθεί να αντιγράψεις κάποια λέξη, φράση ή πρόταση από το απόσπασμα.

Λίγα λόγια για το απόσπασμα:

Το απόσπασμα αναφέρεται στην ιστορία μιας παπαρούνας, ενός κόκκινου αγριολούλουδου που ανθίζει την άνοιξη.

Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν ένα μικρό μαύρο σποράκι παπαρούνας, που ζούσε στριμωγμένο, μαζί με τα αδέρφια του, μες στην κοιλιά της μάνας του.

Μια μέρα του καλοκαιριού, η μάνα τους, αφού έχασε και το τελευταίο κόκκινο πέταλό της, ξεψύχησε ήσυχα. Δεν πέρασε πολύς καιρός και η κοιλιά της, ξεραμένη απ' τον ήλιο, έσκασε, κι από μέσα της τινάχτηκαν τα ελάχιστα μαύρα σποράκια κι έπεσαν στο χώμα. Το 5
καλοκαίρι είναι στεγνό και σκληρό και τα σποράκια δεν μπορούσαν να χωθούνε μέσα του και **να μείνουν** εκεί στο μέρος που γεννήθηκαν. Έτσι, ο πρώτος άνεμος που πέρασε από **εκεί τα πήρε και τα σκόρπισε**, άλλα μέσα σε χωράφια, άλλα μέσα σε κήπους κι άλλα σε δάση. Ένα απ' αυτά, το σποράκι αυτής της ιστορίας, ήταν πιο μικροκαμωμένο από τ' άλλα, **πιο ελαφρύ**, κι έτσι ο αέρας το κουβάλησε μακριά, **πιο μακριά** από την εξοχή, στη μεγάλη 10
γκρίζα πολιτεία. Σαν έφτασε όμως εκεί, δεν **ήξερε** πού να το αποθέσει, γιατί στην γκρίζα πολιτεία το χώμα είχε πια χαθεί. Παντού δεν έβλεπες άλλο από τσιμέντο κι ασφαλτο και σίδερο, τσιμέντο κι ασφαλτο και σίδερο. Μάταια **έψαχνε ο άνεμος να βρει λιγάκι χώμα** να αφήσει το μικρό σποράκι, έτσι που να μπορέσει το **άμοιρο** κι αυτό να ρίξει ρίζες κάποτε και να βλαστήσει. Κι επειδή είχε φτάσει η ώρα του ανέμου να σταματήσει, δεν προλάβαινε να 15
πάει το σποράκι πιο μακριά ή να το πάει πίσω και έψαχνε απελπισμένα να βρει έστω μια γλάστρα. Τίποτε όμως. Γλάστρες δεν είχε η πολιτεία, παρά μόνο τσιμέντο κι ασφαλτο και σίδερο, τσιμέντο κι ασφαλτο και σίδερο. Τότε, ο άνεμος, κουρασμένος, άφησε το σποράκι να πέσει πάνω στο πεζοδρόμιο μιας μεγάλης λεωφόρου.

Το πεζοδρόμιο ήτανε πλακόστρωτο, και το σποράκι βρέθηκε εκεί που ενώνονται δυο 20
μεγάλες πλάκες, που, **για καλή του τύχη**, δεν ήταν καλά κολλημένες μεταξύ τους, κι έτσι μπόρεσε να κρυφτεί ανάμεσά τους. Εκεί μέσα ένωσε ξαφνικά ασφάλεια και ζεστασιά, σαν κάτι να τ' αγκάλιαζε, να το νανούριζε γλυκά. Κι όσο κι αν σας φανεί **παράξενο**, αυτό το κάτι ήταν το χώμα. Θαμμένο εκεί, κάτω απ' τις γκρίζες πλάκες, ήταν ακόμη ζωντανό, ζεστό, και τώρα χαιρότανε και γιόρταζε που είχε ξανά στην αγκαλιά του ένα σποράκι, κι ας ήταν μικρό. 25

Οι εποχές πέρασαν κι **ήρθε** η άνοιξη, και το σποράκι, που κοιμότανε βαθιά για μήνες, ξύπνησε ξαφνικά από μια φαγούρα, ανακαλύπτοντας μ' έκπληξη πως το κορμάκι του ήταν τώρα μεγαλύτερο απ' ό,τι όταν το πήρε ο ύπνος. Τις μέρες που ακολούθησαν, το φούσκωμα μεγάλωνε γιατί το δέρμα του άρχισε να σκίζεται, κι εκεί που πριν είχε μονάχα μια ολοστρόγγυλη κοιλίτσα άρχισε 30 τώρα να βγάζει κάτι **κλωστούλες σαν ποδαράκια**, που χώνονταν μέσα στο χώμα, **κι ένα κιτρινοπράσινο, μυτερό πραγματάκι σαν κεφαλάκι**, που ορθωνόταν προς τα πάνω κι αγωνιζόταν να βγει στο φως.

Σύντομα όμως θυμήθηκε κάτι ιστορίες που είχε ακούσει, όταν ήταν ακόμη στην κοιλιά της μάνας του, πως δηλαδή έτσι τα σποράκια γίνονται παπαρούνες. Αφέθηκε λοιπόν να 35 μεγαλώνει, θρεμμένο απ' το **φιλόξενο** χώμα, ώσπου ένα πρωί του Μάη, μια παπαρούνα κατακόκκινη άνοιξε τα πέταλά της εκεί, στις πλάκες του πεζοδρομίου. Φανταστείτε, αλήθεια, **ένα τέτοιο λουλούδι, τόσο κόκκινο**, τόσο γεμάτο αίμα, γεμάτο φως, πάνω στις πλάκες του πεζοδρομίου της γκρίζας πολιτείας, πού 'ναι φτιαγμένη από τσιμέντο, ασφαλτο και σίδερο.

Σίγουρα, θα σκέφτεστε πως εκείνο τ' ανοιξιάτικο πρωινό έγινε κάτι σαν επανάσταση στην 40 πόλη· πως τα αυτοκίνητα σταμάτησαν, τα γκρίζα κτίρια άδειασαν κι οι άνθρωποι έτρεξαν όλοι γύρω απ' την παπαρούνα, **με το στόμα ορθάνοιχτο, με τα μάτια βουρκωμένα** απ' τη χαρά για το θαύμα· πως οι πίσω, που δε βλέπανε, φωνάζανε σε όσους στέκονταν μπροστά τους **«στην άκρη, να δούμε κι εμείς»**.

Τίποτε απ' όλα αυτά δεν έγινε. **Οι άνθρωποι της πολιτείας ήτανε κι αυτοί από τσιμέντο 45 κι ασφαλτο και σίδερο και είχανε μια πλαστική σακούλα για καρδιά**. Περνούσανε, λοιπόν, πλάι απ' την παπαρούνα, σαν να μην είχε τίποτε συμβεί, γιατί, όσο κι αν φαίνεται τρελό, **οι άνθρωποι της πολιτείας κοιτούσαν, μα δε βλέπανε**. Παράξενο πράγμα όμως ενώ όλοι τους βάδιζαν στα τυφλά, **κανένας** δεν την πάτησε, λες κι είχε σηκωθεί τριγύρω της αόρατο φράγμα, για να την προστατέψει κι έτσι συνέχισε να υπάρχει η ομορφιά στη μέση της 50 ασχήμιας, κι ας ήτανε **αόρατη**. Έζησε λοιπόν τις μέρες της ζωής της και, όταν ήρθε η ώρα της, πέσανε κι αυτήνής τα πέταλά της, κι αργότερα απ' την ξερή κοιλιά της πήδησαν πάνω στο πεζοδρόμιο τα μαύρα ελάχιστα παιδιά της, κι ένας αέρας με καυσαέρια αυτοκινήτων, ήρθε και τα σάρωσε από κει και τα έσπειρε πάνω στην ασφαλτο, και με την πρώτη βροχή **χάθηκαν** στον δρόμο. Όλα, εκτός από ένα, το πιο μικρό, το πιο **ελαφρύ**, που ο αέρας το 55 έφερε και τ' άφησε στη στέγη ενός σπιτιού, πού είχαν ξεχάσει να το γκρεμίσουν κι είχε ακόμα κεραμίδια. Εκεί, στα κεραμίδια, ανάμεσα σε μια γωνιά πού είχε μαζέψει μπόλικη σκόνη και

σταγόνες απ' τη βροχή, κρύφτηκε το σποράκι και, την άλλη άνοιξη, **φύτρωσε κι έδωσε μια παπαρούνα κατακόκκινη, που έζησε κι αυτή, αλλά μαράθηκε ωραία και αγνοημένη.** 60

[Διασκευασμένο απόσπασμα από το διήγημα «Η ομορφιά που γεννιόταν και πέθαινε»
του Αργύρη Χιόνη]

Σημείωση: οι αριθμοί στο πλάι αντιστοιχούν στον αριθμό των γραμμών του αποσπάσματος. Θα σε βοηθήσουν να εντοπίζεις τα σχετικά σημεία των ασκήσεων που ακολουθούν. Επίσης, οι φράσεις με έντονα γράμματα σχετίζονται με ερωτήσεις του γραπτού.

Να απαντήσεις σε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

1. Να σημειώσεις Σ για κάθε σωστή πρόταση και Λ για κάθε λανθασμένη. (8)

α. Το απόσπασμα αναφέρεται στη στάση των ανθρώπων απέναντι στο περιβάλλον.	
β. Ο αφηγητής στο απόσπασμα είναι ένα λουλούδι.	
γ. Το κείμενο που έχεις διαβάσει είναι μια αφήγηση.	
δ. Στην αρχή της πρώτης παραγράφου φαίνεται να διαβάζεις ένα παραμύθι.	
ε. Στο απόσπασμα παρακολουθούμε μια επανάσταση των ανθρώπων.	
στ. Το μήνυμα του αποσπάσματος είναι να εκτιμούμε την ομορφιά της φύσης.	
ζ. Ο αφηγητής λαμβάνει μέρος στην ιστορία που παρουσιάζει.	
η. Κάποιος περαστικός πάτησε την παπαρούνα και την κατέστρεψε.	

2. Στο κείμενο επαναλαμβάνονται τρεις λέξεις οι οποίες περιγράφουν την πόλη. (3)

α. Να τις σημειώσεις εδώ. (βρίσκονται και στη δεύτερη παράγραφο)

.....

.....

.....

β. Να εξηγήσεις σύντομα για ποιο λόγο επαναλαμβάνονται στο κείμενο. Τι προσπαθεί να πετύχει ο συγγραφέας; (με δικά σου λόγια) (2)

.....

.....

.....

3.α. Να εξηγήσεις πώς θα περιμέναμε να είχαν αντιδράσει οι άνθρωποι της πόλης βλέποντας την παπαρούνα στο πεζοδρόμιο. Δώσε τουλάχιστον δύο λεπτομέρειες/στοιχεία από το απόσπασμα με δικά σου λόγια. (4)

.....

.....

.....

.....

.....

3.β. Να σημειώσεις μία φράση που αποτελείται από τέσσερις λέξεις και φανερώνει τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο υπολογίζει ο αφηγητής ότι θα είχαν αντιδράσει οι άνθρωποι της πόλης (γραμμές 39-42). (1)

.....

4. Πώς φαίνεται ότι αντέδρασαν στην πραγματικότητα; Να εξηγήσεις με δικά σου λόγια και να σημειώσεις μια σχετική φράση από το απόσπασμα. (3)

.....

.....

.....

.....

5.α. Ο αφηγητής λέει: «Οι άνθρωποι της πολιτείας ήτανε κι αυτοί από τσιμέντο κι άσφαλτο και σίδερο και είχανε μια πλαστική σακούλα για καρδιά..»

Γράψε με δικά σου λόγια τι θέλει να πει για την αντίδραση των ανθρώπων. (2)

.....

.....

.....

.....

5.β. Σημείωσε μια φράση έξι λέξεων από την πιο πάνω πρόταση του κειμένου σε «...» που σημαίνει ότι οι άνθρωποι ήταν άψυχοι. (1)

.....

.....

5.γ. Εξήγησε σύντομα πώς θα αντιδρούσες εσύ αν ήσουν σε εκείνη την πολιτεία και γιατί. (2)

.....

.....

.....

.....

6. Σημείωσε δύο (2) επίθετα από τις γραμμές 5-7 που φανερώνουν πώς έμοιαζε το χώμα. (2)

.....

.....

7.α. Πώς μπορείς να πεις με μια λέξη κάποιον που έχει καλή τύχη; (2)

Απάντηση: ο

7.β. Η λέξη «άμοιρος» έχει παρόμοια ή αντίθετη σημασία με την πιο πάνω λέξη;

Απάντηση:

8. Να βάλεις σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση. (5)

α. Η φράση «με το στόμα ορθάνοικτο» (γραμμή: 42) δείχνει:

- i. χαρά
- ii. έκπληξη
- iii. απογοήτευση

β. Η φράση «με τα μάτια βουρκωμένα» (γραμμή:42) φανερώνει:

- i. χαρά
- ii. έκπληξη
- iii. συγκίνηση

γ. Η φράση «στην άκρη, να δούμε κι εμείς» (γραμμή:44) είναι:

- i. διάλογος
- ii. πλάγιος λόγος
- iii. ευθύς λόγος

δ. Η πρόταση «φύτρωσε κι έδωσε μια παπαρούνα κατακόκκινη, που έζησε κι αυτή, αλλά μαράθηκε ωραία και αγνοημένη» μας προκαλεί συναισθήματα:

- i. αισιοδοξίας
- ii. μελαγχολίας
- iii. χαράς

ε. Η πρόταση «άρχισε να βγάζει κάτι κλωστούλες σαν ποδαράκια...κι αγωνιζόταν να βγει στο φως» παρουσιάζει:

- i. τον θάνατο της παπαρούνας
- ii. το φύτρωμα της παπαρούνας
- iii. την απογοήτευση της παπαρούνας

Προχώρησε στην επόμενη σελίδα

9. Να μεταφέρεις στην παθητική φωνή την πιο κάτω πρόταση. (2)

Έτσι, ο πρώτος άνεμος τα σκόρπισε όλα.

.....

.....

10. α. Να σημειώσεις στην Α' στήλη το γράμμα που αντιστοιχεί στο σχήμα λόγου ή στην τεχνική της Β' στήλης, όπως το παράδειγμα: (4)

Α' στήλη		Β' στήλη	
i. ήταν πιο μικροκαμωμένο απ' τα άλλα	β		α. αντίθεση
ii. οι άνθρωποι κοιτούσαν, μα δε βλέπανε			β. σύγκριση
iii. ένα λουλούδι τόσο κόκκινο			γ. κυριολεξία
iv. κάτι κλωστούλες σαν ποδαράκια			δ. προσωποποίηση
v. Μάταια έψαχνε ο άνεμος να βρει λιγάκι χώμα			ε. παρομοίωση

β. Να εξηγήσεις με δικά σου λόγια το νόημα της πιο κάτω φράσης σε σχέση με το περιεχόμενο του αποσπάσματος: (2)

«οι άνθρωποι κοιτούσαν, μα δε βλέπανε»

.....

.....

.....

Προχώρησε στην επόμενη σελίδα

11. Συμπλήρωσε τα κενά ανάλογα με τις οδηγίες της κάθε πρότασης. (7 μονάδες)

α. Το μονολεκτικό παραθετικό συγκριτικού βαθμού του επιθέτου «πιο ελαφρύ» είναι:
το

β. Το μονολεκτικό παραθετικό συγκριτικού βαθμού του επιρρήματος «πιο μακριά» είναι:

γ. Να σημειώσεις μια μονολεκτική συνώνυμη λέξη για καθεμία από τις ακόλουθες χωρίς να αλλάξεις τον γραμματικό της τύπο:

i. ήξερε =

ii. παράξενο =

iii. ξαφνικά =

δ. Να σημειώσεις μια μονολεκτική αντώνυμη λέξη για καθεμία από τις ακόλουθες χωρίς να αλλάξεις τον γραμματικό της τύπο:

i. αόρατη ≠

ii. (η) ελαφριά ≠

iii. φιλόξενο ≠

ε. Να μεταφέρεις τα πιο κάτω ρήματα στον χρόνο, στο πρόσωπο και στην έγκλιση που ζητείται, διατηρώντας τη φωνή:

i. να μείνουν: β' πληθυντικό αορίστου, οριστικής:

ii. ήρθε, γ' ενικό ενεστώτα, οριστικής:

iii. χάθηκαν: β' ενικό παρακειμένου οριστικής:

στ. Σημείωσε τι μέρος του λόγου είναι η λέξη κανένας.

i. Είναι

ζ. Η λέξη ορθάνοικτο προέρχεται από το επίθετο ο και το ρήμα

.....

ΜΕΡΟΣ Γ: Παραγωγή Γραπτού Λόγου

(15 μονάδες)

Ας υποθέσουμε ότι είσαι το μικρό σποράκι και σε παρασέρνει ο άνεμος μέχρι να βρεθείς στις πλάκες του πεζοδρομίου. Γράψε ένα γράμμα 120 περίπου λέξεων στα αδέρφια σου για να τους πεις τις εντυπώσεις σου από τη νέα σου ζωή.

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του αποσπάσματος, να περιλάβεις τα πιο κάτω σημεία:

- τι σου έκανε εντύπωση από την πόλη στην οποία βρέθηκες (τουλάχιστον 2 σημεία)**
- πώς θα ήθελες να σε είχαν αντιμετωπίσει οι άνθρωποι**

ΜΗΝ αντιγράψεις φράσεις από το ίδιο το κείμενο.

Λευκωσία, Μάρτης 2023

Αγαπημένα μου αδέρφια,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Σας φιλώ,
το μικρό σποράκι**

ΠΡΟΧΕΙΡΟ (σημειώσεις ή προσθήκες)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ΤΕΛΟΣ -